

อำนาจ

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว กป ๕

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง แนวทางพิจารณาในการนำพื้นที่ป่าโซนอี ๑ มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปทุมธานี (จังหวัด)

ด้วยปรากฏว่ายังมีแนวทางปฏิบัติในการพิจารณานำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมที่กรมป่าไม้ได้กำหนดไว้ในแผนที่จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ (Zoning) ที่ส่งมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ว่า เป็นพื้นที่ควรสงวนไว้และคงสภาพป่า (ป่าโซนอี ๑) ในหลายจังหวัด ว่า ส.ป.ก.จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้หรือไม่

ส.ป.ก.ขอเรียนว่า ป่าโซนอี ๑ (พื้นที่ควรสงวนไว้และคงสภาพป่า) กรมป่าไม้ได้กำหนดขึ้นในภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบผลการจำแนกการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ (Zoning) เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ (ป่าโซนซี) ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (ป่าโซนเอ) และป่าเพื่อเศรษฐกิจ (ป่าโซนอี) และให้ส่งมอบป่าที่เหมาะสมแก่การเกษตรแก่ ส.ป.ก. ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่าป่าเพื่อเศรษฐกิจตามแผนที่ Zoning ส่วนใหญ่ปรากฏว่ามีสภาพเสื่อมโทรม และมีราษฎรทำกินอยู่เป็นจำนวนมากแล้ว จึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ให้กรมป่าไม้ส่งมอบที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมสภาพแล้ว ที่มีราษฎรถือครองทำกินอยู่ ให้ ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งกรมป่าไม้ได้เสนอปลดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อส่งมอบป่าให้ ส.ป.ก.ได้ลงหมายเหตุไว้ในตอนท้ายหนังสือว่าขอส่งมอบทั้งผืนป่าตามนโยบาย แต่ในขั้นตอนการส่งมอบแผนที่ป่าได้หมายเหตุในแผนที่ Zoning ว่ามอบเฉพาะพื้นที่ป่าโซนอี ๔ (พื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรตามแผนที่กรมพัฒนาที่ดินแต่มีการตั้งถิ่นฐานของราษฎร) นอกจากนั้น การส่งมอบพื้นที่ป่าโซนอี ๑ ให้ ส.ป.ก. บางป่าส่งมอบบางป่าก็ไม่ส่งมอบ ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในพื้นที่ที่ต้องเสียโอกาสในการรับสิทธิที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อมิให้มีการจัดที่ดินในเขตพื้นที่ที่มีสภาพป่า จึงได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๘ กำหนดให้มีการตรวจสอบสภาพป่า ๗ ลักษณะ คือนกรมป่าไม้ โดยกรมป่าไม้ได้กำหนดแนวทางการตรวจสอบสภาพป่า โดยให้ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งป่า (ยกเว้นป่าโซนซี) เพื่อจะได้ทราบลักษณะพื้นที่ป่าในภาพรวมทั้งหมดในขณะตรวจสอบว่าบริเวณใดมีสภาพเสื่อมโทรม และมีราษฎรเข้าถือครองทำกินอยู่ตามเงื่อนไขในการส่งมอบพื้นที่ให้ ส.ป.ก. นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ต่อมาจึงได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๔ กำหนดให้มีการสำรวจสภาพป่าโดย

/ กระทรวง....

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (กรมป่าไม้ให้สำรวจสภาพป่าโดยภาพถ่ายดาวเทียมปี ๒๕๓๖) เป็นการเน้นย้ำว่าต้องเป็นป่าเสื่อมโทรมและมีราษฎรทำกินอยู่ก่อนปี ๒๕๓๖ ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ แสดงให้เห็นว่า ป่าโซนอื่นทั้งหมดไม่ว่าจะถูกกำหนดเป็นป่าโซนอื่น ๑ หรือไม่ก็ตาม หากเสื่อมโทรมและมีคนทำกินอยู่ ก็ให้ ส.ป.ก.นำมาดำเนินการได้ทุกกรณี

อนึ่ง ในขั้นตอนการตรวจพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีการสำรวจสภาพป่าโดยภาพถ่ายดาวเทียม ได้รวมป่าโซนอื่น ๑ ไว้ด้วย เพราะเข้าใจหลักเกณฑ์ว่าเสื่อมโทรมและมีราษฎรทำกินอยู่ก่อนปี ๒๕๓๖ และคณะกรรมการกฤษฎีกายังมีความเห็นว่าพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นเพียงการกำหนดขอบเขตของที่ดินที่จะทำการปฏิรูปที่ดินเท่านั้น ไม่ได้มีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติทันที พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติก็ยังคงเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอยู่เช่นเดิม และ ส.ป.ก.ต้องเก็บพื้นที่ที่ใช้ในกิจกรรมของกรมป่าไม้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ส่งคืนให้กรมป่าไม้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีสมควรที่ ส.ป.ก.ต้องประสานกับกรมป่าไม้ เมื่อจะเข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ควรสงวนไว้ไม่นำไปปฏิรูปที่ดิน จึงไม่ได้ตัดพื้นที่ป่าโซนอื่น ๑ ออกจากแนวเขตแผนที่ท้ายร่าง พระราชกฤษฎีกา แต่อย่างใด ซึ่งแสดงว่าคณะกรรมการกฤษฎีกายังเห็นว่า ส.ป.ก.สามารถที่จะประสานกับกรมป่าไม้ในการนำป่าโซนอื่น ๑ หากเป็นป่าเสื่อมโทรมและมีราษฎรทำกินอยู่ตามเงื่อนไขของมติคณะรัฐมนตรี แต่ถ้าพื้นที่ยังคงมีสภาพป่าก็ให้ ส.ป.ก.ส่งคืนกรมป่าไม้ จึงไม่ได้ตัดพื้นที่ป่าโซนอื่น ๑ ที่กรมป่าไม้ได้วงไว้

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำพื้นที่ป่าโซนอื่นมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี หากตรวจสอบแล้วปรากฏว่าพื้นที่ป่ามีสภาพเสื่อมโทรมและมีราษฎรอยู่อาศัยทำกิน ไม่ว่าจะถูกกำหนดเป็นป่าโซนอื่น ๑ หรือไม่ก็ตาม ก็ให้ ส.ป.ก.นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสถิตย์พงษ์ สุทธเกียรติ)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๙๔๐

